

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om temporär ändring av 93 § i lagen om enskilda vägar

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om enskilda vägar temporärt ändras så att man utan hinder av de gällande bidragsvillkoren för tryggande av skogsbrukets verksamhetsbetingelser ska kunna anvisa bidrag inom ramen för statsbudgeten för 2009—

2011 för sådana enskilda vägar som har stor betydelse för virkestransporterna.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2009 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2009.

MOTIVERING

1 Nuläge och föreslagna ändringar

Den finländska skogsindustrins verksamhetsmiljö har blivit instabil. En omedelbar hotbild utgörs av de exporttullar för trä som Ryssland anmält och delvis redan tagit i bruk. Om Ryssland höjer exporttullarna till den planerade nivån, kommer importen av virke från Ryssland i praktiken att upphöra redan år 2009. Då minskar mängden importerat virke för den inhemska skogsindustrin med 15 miljoner kubikmeter. För att vår skogsindustris produktionskapacitet ska bibehållas är det nödvändigt att öka användningen av inhemskt virke och minska importberoendet.

En betydande utökning av användningen av inhemskt virke förutsätter att trafiklederna förbättras. Den arbetsgrupp som har tillsatts för att förbättra verksamhetsbetingelserna inom skogsindustrin och skogssektorn har i sin mellanrapport av den 15 februari 2008 föreslagit en betydande tilläggsfinansiering för infrastrukturprojekt åren 2009—2011.

I programmet för underhåll och utveckling av trafiknätet i statsrådets trafikpolitiska redogörelse anvisas en årlig tilläggsfinansiering på 10 miljoner euro i bidrag till enskilda vägar åren 2009—2011. Tilläggssatsningen inriktas särskilt på att trygga virkesförsörjningen.

Tryggandet av virkesförsörjningen förutsätter en fungerande transportkedja från skogen till fabriken. Enskilda vägar spelar en betydande roll i denna kedja. Enskilda vägar kan vara skogsvägar, som i huvudsak är avsedda för de transporter som skogsbruket förutsätter. Av statens medel kan beviljas stöd för byggande och ombyggnad av skogsväg så som föreskrivs i lagen om finansiering av hållbart skogsbruk (1094/1996). Om kostnaderna för stödfinansierade arbeten föreskrivs i förordningen om finansiering av hållbart skogsbruk (1311/1996) och i jord- och skogsbruksministeriets förordning om finan-

siering av sådan planering som görs med stöd av lagen om finansiering av hållbart skogsbruk och av sådana arbeten som utförs för tryggnad av virkesproduktionens uthållighet (nr 97/01). För fastställande av stödet har landet indelats kommunvis i tre zoner från söder till norr. Beroende på zon är stödet för byggande av skogsväg 20, 30 eller 40 procent, och vid ombyggnad 40, 50 eller 60 procent. För byggande av skogsväg är de genomsnittliga kostnaderna enligt jord- och skogsbruksministeriets förordning för en väg som motsvarar minst en basväg 5 050 euro/km och för en väg som motsvarar minst en områdesväg 6 730 euro/km. De genomsnittliga kostnaderna för ombyggnad av skogsväg är 70 procent av byggkostnaderna för motsvarande vägklass.

Avsikten är att finansieringslagen från 1996 ska ersättas med den nya lagen om finansiering av ett hållbart skogsbruk (544/2007), som redan har godkänts av riksdagen, men som ännu inte har trätt i kraft. Efter det att den nya finansieringslagen stiftades har man ytterligare varit tvungen att precisera förutsättningarna för beviljande av finansiering, bl.a. vad gäller stödet för byggande av skogsväg. Till denna del är regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om finansiering av ett hållbart skogsbruk under behandling i riksdagen (RP 72/2008 rd). Propositionen har beretts vid jord- och skogsbruksministeriet. Kommissionen har förutsatt att en väg som får bidrag ska få användas i rekreationssyfte, och avsikten är att en ny 29 a § som tillåter avgiftsfri användning för rekreation ska fogas till den nya lagen. Avsikten är att stödet för skogsvägar enligt lagen om finansiering av ett hållbart skogsbruk ska kvarstå huvudsakligen oförändrat. Stödet kallas byggande av skogsväg, även om det omfattar både byggande av nya skogsvägar och ombyggnad av enskilda vägar.

Även andra enskilda vägar än skogsvägar kan vara ett led i transportkedjan för virke. Om villkoren för att få statsbidrag ur anslagen för kommunikationsministeriets förvaltningsområde för hållande av enskilda vägar föreskrivs i 93 § i lagen om enskilda vägar (358/1962). Vägen ska enligt paragrafens 1 mom. 1 punkt vara av avsevärd betydelse för samfärdseln på orten eller enligt 2 punkten behövas som tillfartsväg till fast bosättning på en sträcka på minst en kilometer. Vägen ska betjäna åtminstone tre fast bosatta hushåll. I motsats till vad som gäller för skogsvägar beviljas bidraget till väglaget. Enligt 2 mom. beviljas statsbidrag inte alls för vissa slags vägar, såsom vägar eller vägavsnitt som endast används inom jord- eller skogsbruk. Bidragets lagstadgade maximibelopp är 75 procent av förbättringsarbetets faktiska kostnader. På grund av det stora antalet ansökningar har bidragets maximibelopp i verkligheten uppgått till ca 60 procent av kostnaderna.

I transportrutten för virke kan även ingå sådana enskilda vägar som inte uppfyller förutsättningarna för beviljande av statsbidrag i ovan nämnda lag om finansiering av hållbart skogsbruk eller lagen om enskilda vägar. För att trygga skogsbrukets verksamhetsbetingelser är det viktigt att även förbättringar av sådana vägar och vägavsnitt kan stödas med statsmedel för att på så sätt avhjälpa flaskhalsar på transportrutterna.

Vissa enskilda vägar kunde i praktiken vara berättigade till bidrag från bägge finansieringskällor. I regeringens proposition RP 72/2008 rd, som för närvarande är under behandling vid riksdagen, ingår dock en bestämmelse om att stöd inte beviljas med stöd av lagen om finansiering av ett hållbart skogsbruk om för det arbete eller den åtgärd som ska finansieras har beviljats annat offentligt stöd. Således uppstår inga överlappande bidragsformer.

Med stöd av vad som anförts ovan föreslås, att till 93 § i lagen om enskilda vägar temporärt ska fogas ett nytt 3 mom., enligt vilket statsbidrag utan hinder av 2 mom. kan beviljas även för förbättring av sådana enskilda vägar som inte uppfyller förutsättningarna i 1 mom. 1 eller 2 punkten. Bestämmelsen ska gälla det årliga tillägget på 10 miljoner euro

under moment 31.25.50 (Statsbidrag för underhåll och förbättring av enskilda vägar) i statsbudgeten för 2009—2011 som särskilt inriktas på att trygga virkesförsörjningen och som anvisas sådana vägar som har stor betydelse för virkestransporterna. I allmänhet ska understödet beviljas för istandsättning av det befintliga vägnätet. Om vägen är av stor betydelse för virkestransporter och annan trafik kan understöd av grundad anledning beviljas för byggande av en ny väg. Genom att bygga en ny väg kan förbindelse- och transportsträckorna i vissa fall förkortas.

Det är fråga om ett treårigt reservationsanslag. På basis av det anslag som beviljas åren 2009—2011 kan bidrag betalas ännu åren 2012 och 2013. Med transporter avses förutom skogsindustrins virkestransporter även transporter som behövs för skogsvården och transporter av energived.

De kostnader som omfattas av bidraget ska vara samma som de som Vägförvaltningen godkänner för närvarande. Som godtagbara kostnader enligt lagen om enskilda vägar anses till exempel inte tillstånds- eller vägförrätningskostnader, utan bidraget beviljas för förbättrings- och reparationsprojekt, dvs. enbart vägghållning.

Maximibeloppet för bidraget för att trygga trä- och virkesförsörjningen ska vara 50 procent av de godkända faktiska kostnaderna för ett förbättringsprojekt och 30 procent av de godkända faktiska kostnaderna för byggande av en ny väg. I och med denna bestämmelse uppgår stödet enligt lagen om finansiering av ett hållbart skogsbruk och bidraget för tryggnad av trä- och virkesförsörjningen enligt lagen om enskilda vägar till i genomsnitt samma stödnivå åren 2009—2011.

Bidragstagare enligt lagen om enskilda vägar är väglaget. Ett väglag är en juridisk person vars huvudsakliga uppgift är att för delägarnas gemensamma räkning sköta vägghållningen, dvs. upprätthålla en vägförbindelse. Enskilda vägar kompletterar på ett betydande sätt den trafikinfrastruktur som samhället upprätthåller. Eftersom väglaget inte bedriver jord- och skogsbruk, är inte heller det bidrag som beviljas väglaget sådant jord- eller skogsbruk som avses i bestämmelserna om statligt stöd.

Bidragssystemen för enskilda vägar inom jord- och skogsbruksministeriets och kommunikationsministeriets förvaltningsområden avviker från varandra, men såsom ovan konstaterats överlappar de inte varandra. Systemen kan inte samordnas i samband med beredningen av denna temporära lag, men denna fråga kommer under de närmaste åren att behandlas särskilt inom ramen för det övriga arbetet för utvecklande av förvaltningen.

För att säkerställa att statsbidraget får väntad effekt och för att få en helhetsbild av skogsindustrins virkestransporter på nätet av skogsvägar och andra enskilda vägar ska Vägförvaltningen som den myndighet som beslutar om bidraget samarbeta med de regionala skogscentralerna. Den bidragssökande ska vid behov skaffa skogscentralens utlåtande för bedömning av om förutsättningen gällande virkestransporternas betydelse uppfylls. Förutsättningen för att bidraget ska beviljas är, på samma sätt som i fråga om andra i lagen av enskilda vägar avsedda bidrag, med beaktande av den allmänna godtagbarheten, att det har bildats ett väglag för den väg som får stöd.

2 Propositionens konsekvenser

Syftet med propositionen är att främja användningen av inhemskt virke genom att förbättra det för virkestransporterna viktiga enskilda vägnätet i form av ett tillfälligt arrangemang med anslag som anvisas särskilt för detta ändamål i statsbudgeten. Genom propositionen främjas den inhemska träförädlingsindustrins verksamhetsförutsättningar och konkurrenskraft utan att arrangemanget får drag av förbjudet statligt stöd. Bidraget inom kommunikationsministeriets förvaltningsområde beviljas väglag för enskilda vägar där delägarskapet bestäms enligt det aktuella

markägandet eller vägbehovet. De bidragsåtgärder som propositionen kräver genomförs med nuvarande myndighetsorganisation och befintliga personalresurser.

3 Beredningen av propositionen

Lagförslaget har utarbetats vid kommunikationsministeriet. Ärendet har beretts av en arbetsgrupp med företrädare från kommunikationsministeriet och Vägförvaltningen samt från jord- och skogsbruksministeriet, lantmäteriverket, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Skogsindustrin rf, Finlands Kommunförbund rf och Vägföreningen i Finland rf. Förutom av de organisationer som varit företrädare i arbetsgruppen har utlåtande begärts av justitieministeriet, arbets- och näringsministeriet och finansministeriet. De synpunkter som framförts i utlåtandena har i mån av möjlighet beaktats vid finslipningen av propositionen.

4 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2009 och avses bli behandlad i samband med den.

5 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft samtidigt med statsbudgeten för 2009, dvs. den 1 januari 2009.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om temporär ändring av 93 § i lagen om enskilda vägar

I enlighet med riksdagens beslut
fogas temporärt till 93 § i lagen av den 15 juni 1962 om enskilda vägar (358/1962), sådan paragrafen lyder i lag 1606/1995, ett nytt 3 mom. som följer:

93 §

Utan hinder av 1 mom. 1 och 2 punkten eller 2 mom. får det inom ramen för de anslag som anvisats i statsbudgeten för åren 2009-2011 för att trygga verksamhetsbetingelserna inom skogsbruket beviljas bidrag av statens medel för förbättring av sådana vägar och vägavsnitt som anses vara av stor betydelse för virkestransporterna. Av grundad anledning får bidrag även beviljas för byggande av en ny väg, om vägen är av stor betydelse för virkestransporterna och för annan trafik. Bidrag beviljas utifrån de faktiska kostnader som godkänts av Vägförvaltningen. Maxi-

beloppet för bidrag till vägförbättring är 50 procent och maximibeloppet för bidrag till byggande av en ny väg 30 procent av de kostnader som godkänts för vägprojektet i fråga. Till bidragsansökan ska sökanden vid behov foga den regionala skogscentralens utlåtande om att villkoret i fråga om virkestransporternas betydelse uppfylls.

Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 93 § 3 mom. gäller till och med den 31 december 2011.

Helsingfors den 10 oktober 2008

Republikens President

TARJA HALONEN

Trafikminister *Anu Vehviläinen*